

af 23. Maj 1902. Der kunde være Tale om under § 1 ogsaa at inddrage superficiære Fæstere — Spørgsmaalet har været fromme her i Rigsdagen —, der findes en hel Del af demovre paa Bornholm, men jeg har ikke ment det rigtigt at indføre dem i denne Paragraf. Jeg skal imidlertid være villig til, hvis der under Behandlingen af denne Sag skulde vise sig Ønsker i saa Henseende, at medvirke til at finde en Form, under hvilken de kan komme med ind under denne Paragraf.

En anden væsentlig Bestemmelse indeholdes i § 3, hvori det fastslaaes, at den Godsejer, der ønsker at bevare den af ham ved Bevilling paa Grund af Hoveriets Afskaffelse eller ved Salg af Fæstegods i Henhold til Lov af 19. Februar 1861 § 2, jfr. Lov af 9. Marts 1872 § 5, erhvervede Ret til at indtage Bondejord til samme fri Raadighed som Hovedgaardsjord, og som ikke tidligere har faaet Ministeriets Anerkendelse af, hvilke Jorder denne hans Ret omfatter, falder ikke ind under denne Lov.

I § 5 omhandles forskellige Pligter for de nuværende Ejere af Fæstegods. I de sidste Aars Lovgivning anvender man Betegnelsen: Ejer af Fæstegods, medens man i sin Tid sagde Jorddroten, men Navnet betyder jo mindre her. Og i § 6 findes Bestemmelser om, at Vurderingen af disse Ejendomme skal foretages af en dertil indsat Afløsningskommission. Ejendommen skal vurderes til den Værdi, den har i Handel og Vandel som Selvejendom. For den Værdiforøgelse, som vedkommende Bruger eller Fæster har tilført Ejendommen, efter at han overtog den, skal han have Erstatning, lige saavel som han skal betale, hvis han ikke afleverer Ejendommen i den Stand, hvori han har modtaget den.

Den næste Paragraf bestemmer, at naar Vurderingen er tilendebragt, er Fæsteren eller Brugeren berettiget til at forlange sig Ejendommen overdraget til Selveje, og den Købesum, som skal betales derfor, udfindes ved, at den aarlige Ydelse efter Fæstebrevet ganges med 25, og dertil lægges det Beløb, som med Rente og Rentes Rente til 4 pCt. p. a. i Fæsterens Middellevetid, beregnet overensstemmende med de nærværende Lov vedføjede Tabeller, udgør Forskellen mellem Kapitaliseringsbeløbet og Vurderingssummen for Ejendommen. Dersom man f. Eks. forudsætter, at en Fæstegaard er vurderet i Handel og Vandel til en Pris af 30,000 Kr., men at Kapitaliseringsbeløbet af den aarlige Afgift kun bliver 20,000 Kr., bliver

Forskellen mellem Kapitaliseringsbeløbet og Vurderingssummen altsaa 10,000 Kr., men naar Fæsteren er 40 Aar gammel, reduceres dette Beløb til 3,070 Kr., saa Ejendommens Købesum med andre Ord bliver 23,070 Kr. i Stedet for Vurderingssummen 30,000 Kr.

Den Afløsningskommission, som skal foretage Afløsningen, er i Lovforslaget foreslaaet at skulle bestaa af 3 Mænd, 1 udnævnt af Landbrugsministeren og 2 udnævnte af Amtsraadet. Det er ikke den samme Sættelse, som Fæsternes Repræsentanter har foreslaaet, idet disse foreslog, at Ministeren skulde udnævne 1 Mand, og at Fæsteren og Ejeren af Fæstestedet hver skulde udnævne 1 Mand. Jeg har ment, at den af mig foreslaaede Form var den letteste, men skal selvfølgelig være villig til at forhandle, hvis det eventuelle Udvalg skulde mene, at den af Fæsterne foreslaaede Fremgangsmaade er den bedste. Inden 8 Uger kan de vedkommende klage til en Overafløsningskommission, der efter Lovforslaget skal bestaa af 3 Mænd, udnævnte af Kongen. Fæsternes Repræsentanter foreslog, at 1 Mand, Formanden, skulde udnævnes af Kongen og de to andre Medlemmer af Amtsraadet.

I § 9 indeholdes en ny Bestemmelse, som gaar ud paa, at Ejeren af Fæstestedet, naar dette overgaar til fri Ejendom, skal indbetale 10 pCt. af Jordens Værdi til Statskassen. Det er en Bestemmelse, som ikke fandtes i det af Fæsternes Repræsentanter stillede Forslag, og det, der ligger til Grund for den, er maaske ogsaa i nogen Grad en ny Tanke — i hvert Fald er den først i de sidste Aaringer kommet frem i Diskussionen —, nemlig denne, at selve Fæsteejendommen rettelig bør deles mellem tre Parter: Ejerne af Fæstestederne — som man kalder dem efter den senere Lovgivning —, der kun har Ejendomsret til den aarlige Afgift af Fæstestederne, Fæsterne eller Brugerne, der har Brugsretten, og Samfundet, som har paalagt disse Ejendomme det, man kalder Fæstepligt, Fæstetvang. Samfundet har, efter min Opfattelse i hvert Fald, i det Øjeblik, man fratager disse Ejendomme denne Fæstepligt, Ret til at faa Erstatning. Om disse 10 pCt. her er den rette Størrelse, eller det skal være noget mere, derom kan der forhandles senere. Jeg vil blot understrege, at ligesom Samfundet i sin Tid paalagde denne Jord Fæstetvang, kan Samfundet igen borttage Fæstetvangen fra Jorden, men saa tilkommer der Samfundet en Erstatning.